

GSTC

Sammanställning kriterierna B8, B9 och D12 med tillhörande prestationsindikatorer inom ramen för GSTC:s certifieringssystem för hållbara turistdestinationer.

INLEDNING

Arbetet med GSTC:s certifiering av hållbara turistdestinationer är en sätt att arbeta med hållbar utveckling av vår bygd. Vår förhoppning är att arbetet med certifieringen kan leda Järvsö i den riktning som anges i dokumentet Vision för ett grönt och hållbart Järvsö (se bilaga).

Vi har inom ramen för detta arbete arbetat fram strategier samt en handlingsplan som kan fungera som ett underlag för vidare arbete mot en hållbar destination.

De kriterier som presenteras i detta dokument är B8, Stöd till lokalsamhället, B9 Stöd till lokala entreprenörer och rättvis handel och D12, Skonsamma transporter. För varje kriterie finns ett analysavsnitt, mål samt strategier som svarar mot de prestationsindikatorer som anges i GSTC:s riktlinjer. Detta upplägg syftar till att besvara frågorna: Var är vi idag och varför ser det ut som det gör? Var vill vi och varför? Hur tar vi oss dit?

Dokumentet redovisar varje kriterie för sig och strategierna tillhörande varje avsnitt kan ses som en "att göra-lista".

Det som återstår för projektgruppen att ta ställning till:

1. Fatta beslut om strategiernas relevans
2. Göra en prioriteringsordning
3. Besluta om vem/vilka som ska bära ansvar för genomförandet av strategierna
4. Se över eventuell finansiering

B8 Stöd till lokalsamhället

Destinationen har en strategi för att möjliggöra och främja företags, besökares och allmänhetens bidrag till gemenskaps- och hållbarhetsarbetet.

PRESTATIONSINDIKATORER

B8 a – Plan för hur företag, besökare och allmänheten kan bidra med donationer till samhället och bevara den biologiska mångfalden initiativ och/eller infrastrukturutveckling.

Analys

I dagsläget finns fungerande strukturer där företag, besökare och ortsbefolkning ges möjlighet att vara delaktiga i viktiga frågor för bygden, framföra synpunkter och komma med förslag och idéer. Järvsö har idag även en infrastruktur för att ta emot gåvor och donationer via våra aktiva föreningar, detta behöver dock synliggöras.

Några av de fungerande strukturerna/forumen är:

Destination Järvsö

Ger ut nyhetsinformation och har kontinuerliga månadsträffar med destinationens medlemsföretag och erbjuder årliga öppna träffar med alla intresserade inom turismutveckling. Destinationen arbetar även kontinuerligt med enkätundersökningar och djupintervjuer av sina besökare.

Järvsörådet

Arrangerar sockenstämma samt deltar på byamöten där alla Järvsöbor inbjuds till dialog om strategiskt viktiga gemensamma hållbarhets- och utvecklingsfrågor.

Idéforum

Engagerar kontinuerligt träffar med 21ortsbor från Järvsö som i sin tur organiserar sig i arbetsgrupper inom viktiga frågor för bygden. Exempel på grupper är Järvsö Hållbarhetsforum, Järvsörådet Ung och Järvsö Vandringsleder.

Järvsö Hembygdsförening

Har ca 1000 medlemmar och många av dem är engagerade i olika kommittéer som har till uppgift att bevara viktiga kulturarv och sprida information om dessa.

Järvsö Församling

Samlar bygden och bjuder in alla att delta i det viktiga inkluderingsarbetet av nya medborgare.

Övriga civilsamhället

Järvsö har flera nätverk som Rotary, Lions, flertalet föreningar exempelvis bygdegårdsföreningar, idrottsföreningar, SPF samt studieförbund som alla utgör viktiga arenor för att påverka bygden.

Mål

- Destinationen fortsätter främja de befintliga forum som finns och uppmuntrar nya intressegrupper att starta.
- Destinationen har en masterplan som anger riktlinjer för utvecklingen av Järvsö i hållbar riktning.
- Destinationen har tillgängliga bygdemedel för utveckling och bevarande av bygden och viktiga natur- och kulturvärden.

Strategier

B8 a – Plan för hur företag, besökare och allmänheten kan bidra med donationer till samhället och bevara den biologiska mångfalden initiativ och/eller infrastrukturutveckling.

- Ta fram en strategi för framtagande och finansiering av en Masterplan för Järvsö.
- Ta fram en Masterplan för Järvsö. Planen ska säkerställa att Järvsö växer och utvecklas på ett hållbart sätt. En del i masterplanen ska behandla hur vi bevarar höga natur- och kulturvärden samt gynnar biologisk mångfald, dvs identifiera viktiga områden/naturvärden och upprätta en plan för bevarandet av dessa. Även en lokal matförsörjningsstrategi som bygger på att säkerställa bevarandet av den biologiska mångfalden i samband med hållbar matproduktion skall arbetas fram. Masterplanen skall tas fram i bred demokratisk anda och även innehålla en demokratistrategi som bjuder in till- och säkerställer delaktighet i genomförandet.
- Arbeta fram en modell för samfinansiering och insamling av bygdemedel. Medlen ska användas inom områden som utvecklar bygden, har höga allmänna intressen och gynnar bevarandet av naturvärden och biologisk mångfald.
- Kontakta biosfärkontoret i Ovanåker för att diskutera hur Unescos program för biosfärsområden kan stärka Järvsös hållbarhetsarbete.
- Undersök hos kommunen möjligheten att göra en uppföljning av Naturvårdsprogrammet för ängs- och hagmarksområden från 1993.

B9 Stöd till lokala entreprenörer och rättvis handel

Destinationen har en strategi som stödjer lokala små och medelstora företag, marknadsför och utvecklar lokala hållbara produkter och principerna om rättvis handel, vilka baseras på områdets natur och kultur. Dessa kan inkludera mat och dryck, hantverk, teater, konst, jordbruksprodukter etc.

PRESTATIONSINDIKATORER

- B9 a – Strategi för att stödja och bygga kapacitet hos lokala små och medelstora företag.
- B9 b – Strategi som uppmuntrar företag att köpa lokala varor och tjänster.
- B9 c – Strategi som främjar och utvecklar lokala hållbara produkter baserade på lokal natur och kultur.
- B9 d – Strategi för att inkludera lokala hantverkare, bönder och leverantörer i turistvärdeskedjan.

Analys

Järvsö är ett förhållandevis litet samhälle men med ett stort utbud. Handel är ett område där man bör anse hela kommunen som lokalmarknad vilket gör att vi har en hög självförsörjandegrad av både varor och tjänster. De lokala företagen är idag dock inte så synliga som de skulle kunna vara och det finns behov av bättre marknadsföring av dessa. Även kommunikation kring värdet av att handla lokalt och vad som finns tillgängligt i bygden kan förbättras gentemot tillresta och nya invånare.

Det finns en återbruksmarknad som behöver synliggöras i större utsträckning och detsamma gäller för de lokala matproducenter och matförädlare som finns ute i Järvsös byar. Vi har tagit del av Ljusdals i Centrums handelsstrategi som påvisar att sällanköp till en summa av ca 220mkr sker på annan ort. Kunskapsnivån vad gäller effekterna av cirkulär och lokal ekonomi behöver höjas hos såväl företagare som konsumenter. Vi har stöd till företag genom bland annat kompetensutveckling/coachning genom NärLjus, utbildningar, starta eget-kurser och affärsnätverk.

Det finns dock mer arbete att göra för att främja våra lokala producenter av hållbara varor och tjänster, både vad gäller infrastruktur, kommunikation och stöd/utbildning. Att säkra lokal matförsörjning och att vi som bor här och de som väljer att flytta hit ska kunna ha sin försörjning lokalt är en mycket viktig hållbarhetsfaktor.

Önskvärt är att fler uthyrningsverksamheter och delningsverksamheter startas. När det gäller konst och kulturevenemang har vi för orten ett rikt utbud och ett destinationsbolag som hjälper till med bokningar. En stor utmaning är att ställa om ett litet samhälle som Järvsö från beroendet av import och långa transporter och jobb-pendling till en handel som är mer lokalt orienterad.

Mål

- I destinationen har vi företrädevis en lokalt orienterad handel.
- Destinationen jobbar mot en självförsörjning vad gäller kött, mejeriprodukter och basgrönsaker.
- Det finns en bra grogrund och lokalt stöd för entreprenörer och nya företag som vill satsa på hållbara produkter.
- Producenter av lokala produkter och tjänster är synliga och väl kända och ingår som självklara aktörer i en lokal cirkulär ekonomi och vår turistiska verksamhet i destinationen.
- Vi har en tydlig målbild över önskvärda etableringar som kan svara upp mot destinationens strategi Järvsö = Hållbart.
- Destinationen har en väl fungerande distribution av lokalt producerade produkter.

Strategier

B9 a – Strategi för att stödja och bygga kapacitet hos lokala små och medelstora företag.

- Fortsätt arbeta aktivt med nätverksbyggande i syfte att stärka turistföretagen och synliggöra de stödfunktioner som finns i form av exempelvis NärLjus och ett flertal affärsnätverk.
- Anordna branschträffar, ”hur vill ni synas/arbeta i turistvärdeskedjan?” i syfte att öka företagens möjligheter till en lokal marknad och en långsiktigt hållbar verksamhet.
- Fånga upp nyinflyttade och tillhandahåll information om eventuella samarbetspartners, nätverk och Järvsökartan över företagare/branschregister (se strategi B9 d).
- Anordna utbildningar för att inspirera och öka hållbarhetskunnandet hos de lokala företagen.
- Ta fram en gemensam intern kommunikationsstrategi kring hållbarhet: Järvsö = Hållbart

B9 b – Strategi som uppmuntrar företag att köpa lokala varor och tjänster.

- Kartlägg befintligt utbud, ex återbruksföretag, uthyrning av miljövänliga färdmedel, kläder, verktyg etc. samt önskvärda etableringar, exempelvis bilpooler eller delningsföretag. Vilka hållbara affärsverksamheter finns idag i Järvsö och vad saknas?
- Skapa kampanj: ”handla lokalt och hållbart i Järvsö”.
- Utred hur vi kan öka den cirkulära ekonomin i Järvsö, och öka kunskapen om detta hos företag och invånare.
- Marknadsför och uppmuntra företagare, invånare och besökare att handla hos våra hållbara företag och att gå med ”Klubb Ljusdal” poängsystem för att främja lokal handel. Utred hur vi kan främja ”gröna” inköp, kopplat till Ljusdals poängsystem.
- Presentera det lokala utbudet av varor och tjänster under Leva-fliken på Järvsös hemsida (sida för invånare och presumtiva inflyttare).

B9 c – Strategi som främjar och utvecklar lokala hållbara produkter baserade på lokal natur och kultur.

- Arbeta aktivt för att stödja företag som erbjuder hållbara tjänster som gynnar omställning och tar tillvara på och bevarar lokal natur och kultur.
- Arbeta aktivt för att stödja produktionen av närodlat och ekologisk mat i bygden och för att skapa förutsättningar för en enkel och effektiv distribution till Järvsös boende och besökare. (Se dokument för förstudien ”Lokal Äkta Mat”).
- Inventera hur det traditionella hantverkskunnandet ser ut i bygden, vad finns, vad saknar vi? Hur för vi kunskapen vidare till kommande generationer?

B9 d – Strategi för att inkludera lokala hantverkare, bönder och leverantörer i turistvärdeskedjan.

- Utifrån arbetet med att stödja lokala tjänster, synliggör och marknadsför de lokala företagen i turistvärdeskedjan. Ta fram personporträtt och relationsbyggande presentationer av företagen samt

information om hur man som besökare tar del av deras utbud, kommunicera detta genom lämpliga kanaler.

- Utifrån arbetet med att stödja den lokal matproduktionen (se B9 c), synliggör och marknadsför lokala matproducenter som en del av strategin Järvsö = Hållbart. Ta fram personporträtt och relationsbyggande presentationer av företagen samt information om hur man som besökare tar del av deras utbud, kommunicera detta genom lämpliga kanaler.
- Järvsökartan/Järvsöappen: ta fram en karta som på ett enkelt sätt synliggör hur du lever och semesterar hållbart i Järvsö. Exempel på innehåll kan vara besöksmål och lokala matproducenter och hur du tar dig dit på ett miljövänligt sätt.

D12 Skonsamma transporter

Destinationen har en strategi för att öka användningen av skonsamma transporter, inklusive kollektivtrafik och aktiva transportmedel (t ex promenader och cykling).

PRESTATIONSINDIKATORER

D12 a – Plan för att öka användningen av skonsamma transporter.

D12 b – Plan för att göra intressanta besöksplatser mer tillgängliga för aktiv transporter (t ex promenader och cykling).

TÅG

Analys

I dag kommer en liten andel av våra besökande med tåg, dock är Järvsö den enda destinationen i hela Norrland till vilken tågresandet ökar. Sommaren 2016 var andelen besökare som var tågresenärer 5,9 %. Vintersäsongen oktober-februari 2016/2017 var det 50 personer av 500 som tog sig hit med tåg. Idag är besvärligt att resa med tåg med mycket packning och anslutande transfer behöver utvecklas. I dagsläget finns inga skidställ eller praktisk förvaring på tågen och informationen kring hur du tar dig vidare från tåget är bristfällig.

Vi har en del bra avgångar, vilket är en bra grundförutsättning och det finns potential att öka antalet resenärer. Idag har ett samarbete mellan Destinationen och SJ etablerats gällande marknadsföring och paketering och det genomförs marknadsföringskampanjer med syfte att öka tågresandet. X-trafik är en viktig aktör för dagligresor och dagsturism. Dock är det osäkert hur mycket vikt som i nuläget läggs på hållbarhetsaspekten. För att uppnå en verklig förändring i resvanor krävs ett aktivt arbete för ett förändrat tänkande och beteende. Det är viktigt med en fungerande taxiverksamhet som komplement till tågresandet till destinationen. Idag finns ett taxibolag men framtidsutsikterna för deras verksamhet är oklara. Idag finns även ett väl fungerande företag för cykeluthyrning så förutsättningarna för en god cykeltransfer för tågresenärer är god.

Som ett led i att koppla samman berget och byn byggs i dagsläget en gång- och cykelväg från stationen upp till södra området i backen. Detta kan ha stor betydelse för att förenkla tågresandet till- och vidare transport i Järvsö.

Mål

- En ökning av andelen tågresenärer till destinationen med 25% per år. På så sätt bidrar vi till att minska koldioxidutsläpp och miljöbelastning från trafiken och bidrar till omställningen till ett fossilfritt samhälle.
- Vi marknadsför destinationen som en upplevelse där sättet att transportera sig också blir ett sätt att gå ner i ett lugnare tempo och *uppleva Järvsö på ett nära håll*.
- När våra gäster kliver av i Järvsö känner de att det är lätt att ta sig till boenden och besöksmål på ett hållbart sätt. Bra kartor/app finns som guider våra besökare.
- En bokning löser samtliga behov av färdmedel från dörr till dörr. Att ta tåg till Järvsö känns som ett reellt och enkelt alternativ som bidrar till helhetsupplevelsen som ett bra, ekonomiskt, hållbart och smidigt sätt ta sig hit.
- Destinationen har ett väl fungerande samarbete med X-trafik och gemensamma projekt drivs med syfte att även öka andelen dagsturister.

Strategier

D12 a – Plan för att öka användningen av hållbara transporter – tåg

- Utforma en gemensam resestrategi för Järvsö inom ramen för det etablerade samarbetet mellan

destinationen och SJ/X-trafik.

- Utforma gemensamt (SJ/X-trafik och destinationen) en reklamkampanj "Res miljövänligt till och i Järvsö".
- För statistik på antal tågresenärer.
- Undersök hur SJ/X-trafik idag underlättar för tågresenärer från de större centralstationerna och om något ytterligare kan göras vad gäller säkerhet, tillgänglighet och smidighet vid medförande av bagage.
- Skapa mervärde genom lokal prägel på utformning av vänthall och stationsområde i Järvsö.
- Gör tågresan i sig till en värdeskapande upplevelse, exempelvis genom Järvsöberättelser, musik, lämpliga aktiviteter.
- Paketresor, erbjudanden där allt ingår.

FÖRSLAG PÅ STRATEGIER RIKTADE TILL SJ/X-trafik

- Anpassa tågen för resande med skidor och cykel, exempelvis med en bagagevagn.
- Inför en enkel och tydlig prissättning, ett pris för samma resa oberoende av avgångstid och när bokningen görs. Rabatterade resor för pensionärer, studenter och månadskort/årskort.
- Möjliggör ett tryggt och smidigt sätt att resa med barn, undersök om "Familjevagnen" är ett alternativ att återinföra för Järvsötågen.
- Klimatkompensation finansierad av företagen.

BUSS

Analys

Härjedalingen och länstrafiken med lokala och regionala bussar trafikerar idag Järvsö. Det råder idag osäkerhet om hur många av våra besökare som kommer med långfärdsbuss. Kommunikationen Ljusdal-Järvsö fungerar bra medan förbindelserna mellan Järvsö och Färila är bristfälliga och tiderna synkar dåligt i Ljusdal. Under begränsade perioder under högturistsäsong kan det finnas underlag för lokala minibussar ex till Harsa, Svedbovallen, Torön och Järvsö Klack. Bussarna kan vara bokningsbara för mindre grupper och synkas med besöksmålens program och erbjudanden, vilket konceptualiseras/kommuniceras som en helhetsupplevelse via veckoschema.

Mål

- Långfärdsbussarna är synkroniserade med tågtidtabellen för en jämn täckning av avgångar till destinationen från Mälardalen.
- Minibussar trafikerar resvägen till destinationens populära besöksmål under turistsäsongerna.
- Vi som bor på destinationen använder i stor utsträckning buss för resor inom kommunen.

Strategier

D12 a – Plan för att öka användningen av hållbara transporter – buss

- Undersöka vilket underlag som finns för olika bussturer.

- Utveckla ett liknande samarbete med långfärdsbussar som med SJ/X-trafik.
- Utveckla koncept för bussturer tillsammans med besöksmålen, ex världsarvs-turen, Harsa/Svedbovalls-turen, Säljestabads-turen, Tevsjö-turen, Klack-turen, Torö-turen. Vissa kan gå exempelvis fre-sö, andra i samband med ett särskilt evenemang vid besöksmålet.
- Diskutera en buss-strategi med kommunen. Hur ökar vi vårt eget bussåkande?

CYKEL

Analys

Det finns en stor potential att utveckla cykelburen turism i Järvsö med den relativa närheten till våra besöksmål och vår vackra miljö. Idag finns en väl fungerande cykeluthyrning, dock kan marknadsföringen och bokningen förbättras. Det befintliga utbudet av cyklar skulle kunna kompletteras med elcyklar och lådcyklar. Det pågår ett arbete kring crosscountryleder och en hemsida och app med information och kartor är under utveckling (cyklajarvso.se). Järvsöbaden och JBP (Järvsö Bergcykelpark) har ett etablerat samarbete med Sweden by Bike.

Många vägar ut till våra besöksmål lämpar sig väl för cykling som det är, men bitvis finns behov av cykelbanor för ökad säkerhet. Det saknas idag heltäckande kommunikativa kartor/information för cykelvägar och cykelleder och cykelvägnätet är bristfälligt.

Vi behöver även aktivt arbeta för ett förändrat beteende hos Järvsöborna så att vi också börjar cykla mer. Detta kan inspirera våra besökare att också välja cykeln som färdmedel. Vi ser en potential att attrahera redan etablerade cyklister genom att marknadsföra Järvsö som cykelturistmål.

Regeringen har beslutat om en nationell cykelstrategi för ökad och säker cykling – som bidrar till ett hållbart samhälle med hög livskvalitet i hela landet. Regeringen satsar sammanlagt 100 miljoner kronor på en extra cykelsatsning under 2016-2017. Vad kan detta betyda för Järvsö och hur tar vi tillvara denna möjlighet?

Mål

- Destinationens besökare känner sig inspirerade att förlägga sin cykelsemester i Järvsö och upplever att cykel här är ett reellt och självklart alternativ som färdmedel.
- Det är enkelt att ta sig till många av destinationens besöksmål med cykel och detta kommuniceras tydligt.
- Destinationen ligger på sidan "Sweden by bike" som ett ekoturistmål som är stort på cykling.
- Destinationen har ett brett utbud av hyrcyklar för olika kategorier av cyklande, inklusive elcyklar och lådcyklar.
- Stäckorna Järvsö-Ljusdal, Järvsö-Karsjö, Stene-Säljesta och Stene-Vik anpassas för cykling med cykelbanor/cykelfält.

Strategier

D12 a – Plan för att öka användningen av hållbara transporter – cykel

- Var en drivande part i arbetet med att utforma en kommunal cykelstrategi som syftar till att skapa ett väl sammanhängande nät av cykelfält/cykelbanor som kompletterar mindre byvägar och binder samman besöksmål och boenden.
- Identifiera vilka är våra cykelleder som vi vill marknadsföra som en upplevelse. Exempelvis "Besök 20 av Järvsös byar" upplevelsepaket med besöksmål/caféer och karta.

- Komplettera med skyltning efter valda vägsträckor utifrån undersökningen av vilka cykelleder vi vill marknadsföra.
- Ta fram digitala och analoga cykelkartor.
- Bygg cykelparkeringar och laddningsmöjligheter på strategiskt viktiga platser.
- Marknadsför möjligheten till leverans och återlämning av hyrcyklar till stationen.
- Utred var ytterligare cykelbanor behövs utöver ovan nämnda och status på de som planeras idag.

BIL

Analys

Idag kommer större delen av våra turister hit med bil, det finns bra vägar och det är ett smidigt transportsätt för familjer med barn och mycket packning. Bensinstationer finns längs vägen samt matställen att stanna vid vilket gör resan enkel och bekväm. Många uppskattar också att ha bil i Järvsö för att enkelt kunna åka mellan aktiviteter och sevärdheter i bygden och när de ska hem kan de själva välja vilken tid som passar att åka. De kan enkelt packa med sig både skidor, cyklar och resväskor utan att bekymra sig för att behöva bära långa sträckor.

Hur många som kommer hit med miljöbil är idag inte klarlagt. Idag finns ett begränsat antal laddningsstolpar för elbilar i Järvsö, enligt uppladdning.nu två stycken vid Bergshotellet. Etanol kan tankas vid Frendo men övriga förnyelsebara drivmedel kan ej tankas i Järvsö. Närmsta HVO-station finns exempelvis i Bollnäs alternativt Hudiksvall.

Biluthyrning sker idag genom Mabi i Ljusdal och bilen blir levererad till Järnhuset i Järvsö. I dagsläget finns inte några miljöbilar att hyra, dock finns tankar/planer på att starta en sådan verksamhet hos lokala entreprenörer.

Mål

- Det finns el-/miljöbilsuthyrning, tankstationer för förnyelsebart bränsle samt laddningsstolpar vid lämpliga platser på destinationen.
- Det finns snabbaddningsstolpar på strategiska platser längs färdvägen till destinationen från Mälardalen.
- Det är tydligt kommunicerat var uthyrning/utlämningsställen, laddningsstolpar och tankstationer finns direkt när man anländer till destinationen.

Strategier

D12 a – Plan för att öka användningen av hållbara transporter – bil

- Kartlägg förutsättningarna till resande med el- miljöbil i Järvsö?
- Inkludera även miljöbilar och laddnings/tankningsmöjligheter i marknadsföringsmaterialet "så här reser du hållbart till och i Järvsö". "Tack för din klimattjänst" feedbacksystem vid bokning kan gälla även vid hyrbilsbokning.
- Anordna kunskapsföreläsning kring miljöbilar, exempelvis kring bränslena HVO/RME, elbilar etc.
- Anpassa hyrbilarna för skid-transport och cykeltransport.

ÖVRIGA SKONSAMMA FÄRDMEDEL

Analys

Häst kommer kanske aldrig att vara ett alternativ till färdmedel för vardagsresor i Järvsö. I arbetet med att marknadsföra Järvsö som en hållbar destination med ambition att underlätta för människor att förflytta sig hållbart, och där själva transporten bjuder in till en upplevelse, har exempelvis Sköllingas hästturer stor betydelse.

I Järvsö finns även potential att binda ihop besöksmålen längs älven, Torön, Tevsjö, Långön, Orbaden m.fl. med färd via vattnet exempelvis med båt eller flotte. I dagsläget har vi i Järvsö uthyrning av båt, och kajaker. Detta är idag mer upplevelser än hållbara transportsätt men arbete med dessa färdmedel kan användas i upplevelsepaketering och marknadsföringssyfte.

Allmänna strategier

D12 a – Plan för att öka användningen av hållbara transporter - allmänt

- Inkludera hållbarhetsaspekten i marknadsföringen av Järvsö, exempelvis i form av informationsmaterial, "så här reser du hållbart till och i Järvsö". Kartor över cykelvägar, besöksmål, relevanta servicefunktioner, laddningsstolpar, etc.
- Inför "Tack för din klimattjänst", feedbacksystem vid bokning.
- Skapa ett "En-bokning"-system för bokning av tåg/buss/transfer etc. Besluta om när det är enklast att boka detta, vid resebokning eller boendebokning.
- Utveckla ett väl fungerande transfersystem för taxi, minibussar och miljöbil- och cykelhyra som kan bokas antingen vid boende- eller resebokning ("en bokning"-system). Servicestrategin ska även innefatta hjälp med avlastning.
- Inhämta kontinuerlig feedback genom Destination Järvsös enkät som kan kompletteras med en rad djupintervjuer några gånger per år. Komplettera/utvecklas med frågor rörande hållbarhet.
- Utse testfamilj som får prova Järvsö utifrån "så här reser du hållbart till och i Järvsö"- strategin.

D12 b – Plan för att göra intressanta besöksplatser mer tillgängliga för aktiv transporter (t ex promenader och cykling).

Nedan listas några av våra viktigaste besöksmål och strategier för att göra det lättare, säkrare och mer självklart att ta sig dit gåendes eller med cykel/elcykel. Några gemensamma strategier som är identifierade som viktiga:

- Cykelkarta för Järvsö kopplad till besöksmål.
- Cykelvägar/cykelfält på vissa strategiska sträckor för att göra det till ett tryggt alternativ att ta cykeln.
- Tydlig information på strategiska punkter om hur du når besöksmålen till fots och på cykel.
- Gemensamma marknadsföringserbjudanden mellan besöksmål för att främja cykling/gång.

Stenegård

En gemensam marknadsföringsstrategi mellan centralt liggande besöksmål för att få besökare att gå emellan dem skulle kunna vara av värde. Belysningen kring gården bör ses över. Gång- och cykelbanorna samt skyltning över bron bör om möjligt förbättras. Cykelparkering/cykelställ med låsmöjligheter bör ordnas vid gården. Renovering av Kungstrappan för bättre användbarhet. Erbjudanden för den som kommer med cykel/till fots.

Järvzoo

Sammanhängande gångbana/cykelfält nerifrån byn bör anläggas med tillhörande tydlig skyltning och kommunikation kring avstånd och möjligheter att gå/cykla från kringliggande strategiska punkter.

Harsa / Svedbovallen

Uthyrning av cyklar, elcyklar samt laddningsplatser på strategiska ställen möjliggör Harsa/Svedbovallen som dagsutflyktsmål. Tydligt kommunicerad information och kartor/skyltar. Se över cykelparkering med låsmöjligheter i Harsa. Erbjudande cykla en väg och återlämna på annat ställe.

Torön

Anlägg gång- och cykelväg mellan Stene och Vik/Föränge. Tydlig skyltning samt kartor på strategiska punkter. Kommunikation från besöksmålet att cykling är ett bra alternativ. Cykelparkering med låsmöjligheter.

Tevsjö Destilleri och restaurang

Cykelbana längs 83:an är en förutsättning för att cykel ska vara ett realistiskt transportsätt till Tevsjö. Om en sådan finns kan uthyrning av cyklar/elcyklar för transport till Tevsjö destilleri och restaurangen vara en god idé. Besöksmålet marknadsför cykel som ett reellt alternativ för att ta sig dit.

Världsarvsgården Kristofers

Gång och cykelfält mellan Stene och Kåsjö gör cykling till Kristofers till ett säkert och smidigt alternativ för transport. Besöksmålet marknadsför cykel som ett reellt alternativ för att ta sig dit. Cykelparkering med låsmöjligheter.

Karlsgården

Marknadsföring av besöksmålet som ett cykelutflyktsmål, åk genom de närliggande byarna. Komplettering med cykelbana/cykelfält de sträckor där det behövs längs 83:an. Cykelparkering med låsmöjligheter.

Järvsöbaden / Golfbanan

Cykelparkering med låsmöjligheter. Cykeluthyrning i samarbete med lokala aktörer.

Sannabadet

Cykelbana/cykelfält mellan Stene och Vik/Föränge. Cykelparkering med låsmöjligheter. Erbjudande om att hyra cykelvagn vid boenden i närheten.

Kyrksjöbadet

Cykelparkering med låsmöjligheter. Erbjudande om att hyra cykelvagn vid boenden i närheten.

Säljestabadet

Cykelparkering med låsmöjligheter. Erbjudande om att hyra cykelvagn vid boenden i närheten.

Minesbadet

Cykelväg behövs längs 83:an som knyter ihop cykelvägen som annars utgörs av mindre vägar genom byarna. Cykelparkering med låsmöjligheter. Erbjudande om att hyra cykelvagn vid boenden i närheten.

Caffären

Förbättrad tillgänglighet och säkerhet vid övergångar över 83:an sträckan ICA-Caffären. Cykelparkering med låsmöjligheter.

Järvsöbacken

Marknadsföring av de cykelbanor som finns och nu anläggas som ett sätt att ta sig till både norr- och sydsidan. Cykelparkering med låsmöjligheter.

Hembygdsgården

Undersök hur publika de vill vara?

Järvsö klack

Gång och cykelfält mellan Stene och Kåsjö gör cykling till Järvsö Klack till ett säkert och smidigt alternativ för transport. Cykelparkering med låsmöjligheter.

Mörkberget

Gång och cykelfält mellan Stene och Föränge/Vik gör cykling till Mörkberget till ett säkert och smidigt alternativ för transport. Cykelparkering med låsmöjligheter.

Kyrkön

Anvisad cykelparkering med låsmöjligheter.

Inspiration/information

- Ta hit någon från Sweden By Bike och Eksjö (pilotort) att lära av för inspiration kring cykelturism. Kontaktperson: Katarina Bergstrand.
- Inspirationsföreläsning HVO/RME, Kontaktperson: Charlotte Elander, Energifabriken
- Inspirationsföreläsning solenergi. Kontaktperson: Johan Ehrenberg
- Möte med biosfärskontoret i Ovanåker. Kontaktperson: Olle Berglund
- Studiebesök Samsø, Danmark.
- Studiebesök Hurudal, Norge.
- Diskutera bredbandsbillerbykonceptet och bjud hit föreläsare. Kontaktperson: Thorsten Laxvik (skapare av begreppet).
- Studiebesök återbruksgallerian i Eskilstuna.
- Föreläsning kring matförsörjning, odling, jord. Kontaktperson: Tina Marie Qviberg
- Föreläsning cirkulär ekonomi. Kontaktperson XXXX ,Esam

Bilagor

- Vision för ett grönt och hållbart Järvsö
- Nationell cykelstrategi
<http://www.regeringen.se/informationmaterial/2017/04/en-nationell-cykelstrategi-for-okad-och-saker-cykling--som-bidrar-till-ett-hallbart-samhalle-med-hog-livskvalitet-i-hela-landet/>
- Lokal Äkta Mat, Förstudie
- Järvsömodellen